

Női munkákat tiltó nap volt, nem szabadott seperni, főzni és mosni sem. Az állatokat sem fogták be ezen a napon. A húsvéti szertartásokhoz kapcsolódik az ételszentelés szokása. A sonkát, bárányt, tojást, kalácsot a templomban megszenteltették, ezután mágikus erőt tulajdonítottak neki. A morzsából vittek az állatoknak is, hogy jól szaporodjanak, egészségesek maradjanak. A sonka csontját a gyümölcsfára akasztották vagy a földekre vitték a jó termés reményében.

Vasárnap hajnalán szokásban volt a Jézuskeresés. Ilyenkor sorban felkeresték a falubéli kereszteket. A Zöldágjárás szép szokása tipikus tavaszi, a természet megújulását ünneplő énekes játék. A lányok kettes sorban állva, felemelt kezükből sátrát formálva, énekelve haladtak végig a falun (Bújj, bújj zöld ág...). Bizonyos vidékeken szokás a vasárnapi napfelkeltét valamely magaslaton nézni, hiszen a felkelő nap is a feltámadás szimbóluma.

Húsvét hétfő a magyar népeletben a locsolkodás napja.

A szokásról már XVII. századi írásos emlékek is fennmaradtak. A víz megtisztító, megújító erejébe vetett hit az alapja ennek a szokásnak, mely aztán polgárosodott formában (kölnívízzel locsolás) megmaradt a városokban napjainkig. Bibliai eredetet is tulajdonítanak a locsolkodás hagyományának, eszerint a Krisztus sírját őrző katonák a feltámadás hírére vevő, ujjongó asszonyokat igyekeztek lecsendesíteni úgy, hogy lelocsolták őket. Vidéken egykor kútvízzel, vödörből locsolták le a lányokat, sőt egyes vidékeken a patakban megfürösztötték őket.

A lányok a locsolóknak a húsvéti locsolóvers elszavalása után, festett (piros vagy hímes) tojást adtak.

A tojásfestésnek komoly hagyományai vannak Magyarországon. Természetesen az asszonyok, lányok dolga volt, vidéken a háznál természetes anyagokkal festették a tojásokat, például hagyma héjával, zöld dió főzetével.

Fehérvasárnap vagy mátkáló vasárnap a húsvétot követő vasárnap. A római katolikusoknál a húsvéti ünnepkör zárónapja. Jellegzetes szokása ennek a napnak a komálás vagy mátkálás. A szokás a lányok (ritkábban lányok és fiúk) közötti barátság megpecsételéséről szól. Komatálat küldtek egymásnak gyümölcselel, borral, hímes tojással, süteménnyel.

Böjt idején tilos volt a bál, a multság, de a lakodalmak is. Általános volt az a szokás is, hogy a lányok ilyenkor fekete vagy sötétebb, dísztelenebb, egyszerűbb ruhákat hordtak.

A néphagyomány szerint ilyenkor húst vagy zsírt, zsíros ételt enni tilos. Csak kenyeret, zöldséget, gyümölcsöt, illetve ezekből készült meleg ételeket ehettek. A nagyböjt végeztével a templomban megszentelt ételek kerültek terítékre. Magyarországon tradicionális húsvéti eledel a főtt, füstölt sonka, kemény tojással és tormával. Sok helyütt az ünnepi ételhez nem kenyeret hanem kalácsot esznek. A sonka a hagyományos paraszti életben a téli disznóvágáskor került a füstölőbe, és ezt a nagyböjt alatt természetesen nem lehetett elfogyasztani, csak a böjt elmúltával, Húsvétkor.

Szimbólumok

A tojás ősi termékenység szimbólum, szinte minden népnél fellelhető. A születés, a teremtés a megújulás jelképe. A kereszténységben a feltámadás szimbóluma lett. A másik alapvető húsvéti szimbólum Magyarországon a barkaág, melyet a templomban is megszenteltetnek. Ennek eredete a virágvasárnap ünnepléséhez nyúlik vissza.

A húsvéti bárány rituális szerepe Magyarországon az utóbbi időben jelentősen csökkent, de ábrázolásokon, képeslapokon még mindig sűrűn találkozni vele.

Hazánkban a báránnyal fogasztása egyre ritkább, bár a múlt század első felében juhtartó vidékeken még gyakori volt a húsvéti tejes (szopós) bárány fogasztása, amelyet napjainkra szinte teljesen kiszorított a sonka.

A húsvéti nyúl jelképe Németországból ered, nálunk csak a polgárosodással, a XIX. század folyamán honosodott meg. Eredete igen érdekes, a húsvéti Holdban egy nyúl képét vélték felfedezni, azonkívül a nyúl maga is termékenység szimbólummá lett, rendkívüli szaporasága okán.

